

УДК 159.946

Морозова А.П.¹, Стадник А.Г.²

¹ студ. гр. СНз-123м НУ «Запорізька політехніка»

² канд. соц. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СИНДРОМУ «ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ» У ПРАЦІВНИКІВ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ

Емоційна напруга, нервові зриви, стреси на роботі та в особистому житті часто стають причиною виникнення численних захворювань, особистісних і професійних деформацій, у тому числі й професійного вигорання. Робота з людьми потребує неабиякої емоційної стійкості, а робота з пацієнтами та їхніми хворобами вважається однією з найважчих у світі. Лікарі надають допомогу, мають високий рівень відповідальності й емпатії та пропускають через себе досить багато негативних емоцій. Відтак медичних працівників може спіткати фізичне та психічне виснаження, іншими словами професійне вигорання.

Термін «вигорання» вперше запропонував американський психіатр Герберт Фрейденберг для характеристики психологічного стану здорових людей, які перебувають в інтенсивній взаємодії з іншими людьми в

емоційно-напруженій атмосфері при виконанні професійних обов'язків. Професійне вигорання визначається як результат дії професійного стресу (К. Купер, С. Солдатов, К. Маслач та ін.) ; як механізм психологічного захисту (В. Бойко, Т. Решетова та ін.); як вид професійної деформації особистості (Ф. Дж. Старлі, Б. Карвасарський та ін); як професійна криза (Л. Бурлачук, Т. Форманюк та ін.) тощо.

До основних причин нервово-емоційного перевантаження медичних працівників відносяться : постійна відповідальність за здоров'я та життя людей, щоденний контакт з великою кількістю людей різного віку та з різними психологічними особливостями, потреба терміново приймати рішення, агресія з боку пацієнтів, соціально-економічні чинники (відсутність стабільного і належного фінансування медичної галузі, низький рівень та несвоєчасна виплата заробітної плати). Медичний працівник стає немотивованим до надання допомоги людям, цинічним, втрачає відчуття радості. І продовжуючи далі працювати з синдромом внутрішнього вигорання, виникає ризик нанесення негативних наслідків на здоров'я пацієнта, що суперечить правилу медицини «не нашкодь», пацієнт не в повному обсязі отримує медичну послугу, а в деяких випадках не отримує її взагалі. Зменшується привабливість професії лікаря, медичної сестри, шляхом швидкої плинності кадрів та зменшення концентрації професіоналів своєї справи.

Проблема професійного вигорання є проблемою системи охорони здоров'я, яка поширена у медичних працівників незалежно від напрямку та спеціалізації їхньої роботи. Сьогоднішня реформа системи охорони здоров'я направлена в основному на якість наданих послуг пацієнту, перехід на електронну форму ведення медичної документації. Заробітна плата медичного працівника безпосередньо залежить від кількості наданих послуг. В сукупності усіх правил нової системи охорони здоров'я навантаження на медичних працівників стало більше, тим самим збільшилась кількість медичних працівників з професійним вигоранням. Спільнота медиків потребує профілактику та психокорекцію синдрому професійного вигорання, яка буде мати позитивний вплив на їх діяльність. На сьогодні перед представниками всіх наук постає єдине завдання – знайти те оптимальне напруження у процесі праці, що забезпечить її високу ефективність, але не призведе до небажаних наслідків у результаті тривалого нервово-психічного напруження. Наше з вами здоров'я безпосередньо залежить від фізичного, емоційного та мотиваційного стану лікарів.